

Mark- och miljödomstolen

Till Miljödepartementet via
m.remissvar@regeringskansliet.se
m.nm@regeringskansliet.se

Remiss av promemorian Paus av omprövning för moderna miljövillkor (dnr M2022/02251)

Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen, har beretts möjlighet att lämna synpunkter på innehållet i promemorian.

Domstolen vill inledningsvis framföra en allmän synpunkt vad gäller remissförfarandet. Det noteras att den aktuella remissen med förslag till senareläggning av ansökningsdatum skickades till remissinstanserna samma dag som regeringen meddelade att det ska ske en paus av omprövningarna för moderna miljövillkor. Denna ordningsföljd framstår inte som ändamålsenlig och kan ge en bild av att remissförfarandet inte sker i syfte att förbättra beslutsunderlaget. För att få ett allsidigt beslutsunderlag borde rimligen remissförfarandet ha föregått regeringens ställningstagande i stället för, så som nu är fallet, tvärtom.

När det gäller remissen i sak vill domstolen anföra följande.

I promemorian anges att omprövningarna pausas bl.a. för att kartlägga effekterna av hittills genomförda omprövningar. Domstolen vill i det sammanhanget peka på att majoriteten av hittills inkomna mål ännu inte är avgjorda. För Nacka tingsrätts del har enbart ett mål avgjorts och det rörde en fråga om utrivning. Det finns därmed fog för att anta att även i de få fall där ett lagakraftvunnet avgörande finns har beslutade moderna miljövillkor, t.ex. i fråga om anläggande av fiskvägar, inte hunnit utföras. Arbetstiden för anläggande av en fiskväg kan i många fall förväntas vara bestämd till fem år. Underlaget för att kartlägga effekterna av genomförda omprövningar kommer därmed att bli mycket begränsat.

Vad gäller behoven av att ändra nuvarande system vill domstolen åter framhålla att tidsplanen är utformad så att den avseende vissa domstolar medför att det vid enskilda tidpunkter beräknas komma in ett mycket stort antal nya mål. Exempelvis ska det enligt tidsplanen till mark- och miljödomstolen i Nacka vid ett par enskilda tillfällen komma in omkring 70 mål på en och samma gång. Till detta kommer de ansökningar om ändringstillstånd för ökning av reglerförmåga m.m. som vissa verksamhetsutövare förväntas ge in. En måltillströmning av en sådan omfattning och koncentration kan inte hanteras av en enskild domstol

vare sig administrativt eller materiellt om tillämpliga regelverk ska kunna följas och gällande tidsramar hållas. En sådan målmängd medför även att den samordnade prövning som eftersträvas inte kommer att kunna uppnås, eftersom målen då med nödvändighet kommer att behöva hanteras av all tillgänglig domarpersonal. I samband med att planen nu ska ses över bör dessa aspekter beaktas i syfte att se till att måltillströmningen blir mera jämnt fördelad över tid.

Domstolen vill vidare anföra att det finns skäl att även överväga utformningen av 22 kap. 13 § miljöbalken. Enligt den bestämmelsen ska mark- och miljödomstolen vid prövningen av en verksamhet eller åtgärd som påverkar vattenmiljön under vissa förutsättningar inhämta ett yttrande från berörd vattenmyndighet. Det gäller bl.a. om utredningen i målet ger anledning att anta att något förhållande av betydelse för miljö kvalitetsnormgivningen inte överensstämmer med det som lagts till grund för en sådan norm och den bristande överensstämmelsen har betydelse för möjligheten att bestämma rimliga och ändamålsenliga miljövillkor. Sökandena har i flera av de omprövningsmål som hittills inkommit till domstolen yrkat att domstolen ska inhämta ett yttrande från vattenmyndigheten. I förarbetena anges emellertid att lagstiftaren bedömt det som troligt att domstolen endast i undantagsfall kommer att behöva inhämta ett sådant yttrande (prop. 2017/18:243 s. 195). Det förhållandet att yttrandena från vattenmyndigheten förorsakar långa anstånd redan innan myndigheten överlämnat frågan till regeringen, leder till långa handläggningstider. Det kan också konstateras att det är oklart vilken utredningsskyldighet som åvilar domstolen och hur det ska vara möjligt för domstolen att göra bedömningar i fråga om bl.a. förutsättningarna att föreskriva ändamålsenliga villkor utan att föregripa den slutliga prövningen i målet. Det är också otydligt i vilket skede av målets handläggning som ett yttrande ska inhämtas. För att skapa ett effektivt system för omprövningarna bör dessa frågeställningar analyseras närmare och domstolen bidrar gärna med erfarenheter i dessa frågor.

När det gäller frågan om konsekvenser för domstolarna kan det noteras att rekrytering av såväl tekniska råd som juristdomare och beredningspersonal har skett inför omprövningarna. Det är av yttersta vikt att domstolarnas resursbehov tillgodoses med stabilitet och långsiktighet. Skrivningen i promemorian om att det kan bli brist på tekniska råd med kompetens att handlägga miljö tillståndsmål ställer domstolen sig frågande till. Behovet av sådana tekniska råd kan inte relateras till frågan om en eventuell begränsning av antalet omprövningar. Om tillståndsmålen ska kunna handläggas effektivt måste det finnas tillräckligt många tekniska råd med miljöinriktning.

Domstolen har därutöver, utifrån de intressen som domstolen har att bevaka, inga synpunkter på det remitterade förslaget.

Detta yttrande har beslutats av lagmannen Cecilia Klerbro samt chefsrådmännen Åsa Marklund Andersson, föredragande, och Magnus Hermansson.

Cecilia Klerbro Åsa Marklund Andersson

Magnus Hermansson

Kopia till tingsrättens allmänna diarium